

Kuva 1. Poikimasimulaattori

Kuva 2. Poikimasimulaattorin sisusta

Poikimiseen valmistautuminen

Nämä posterit ovat tarkoitettu kaikille karjataloustyöntekijöille, lomittajille ja opiskelijoille. Postereista saa alkeita poikimavaikeuksista, vasikan virheasunnoista ja tiivistetyt ohjeet poikima-avun antamisesta.

Miten varaudut poikima-apuun?

Säilytä poikima-apuvälineet samassa paikassa, jotta ne löytyvät nopeasti

Tarvittavat välineet:

1. Synnytysketjut, valjaat tai naru
2. Pesuvälineet: sanko, pesuaine
3. Liukastegeeliä
4. Siemennyshanska

Esivalmistelut

1. Pese ja desinfioi kädet
2. Pese ulkosynnyttimen seutu desinfiivalla pesuaineella näkyvästä liasta
3. Käytä puhtaita ja pestyjä poikima-apuvälineitä
4. Puhtaus vähentää kohtutulehduksen riskiä

Työturvallisuus poikima-avussa

1. Tutki vain kiinni olevaa eläintä
2. Varo emän sivuttaisia liikkeitä, ettet riko olkapäätäsi
3. Älä laita vetovaljaita selän taakse, vaaratilanne emän päästessä irti

Mihin kiinnität huomion tutkiessa poikimavaikeutta?

1. Vasikan asento, -tila ja tarjonta
2. Koko, iso vasikka voi tarvita vetoapua
3. Yksi vai useampi vasikka
4. Elävä vai kuollut vasikka
5. Kohdunkaulan avonaisuus, mieti mahtuuko vasikka syntymään. Jos saat vain sormet kohdunkaulan läpi, se ei ole vielä auennut. Jos tunnet kohdunkaulan reunat, se on avautumassa, anna aikaa avautua. Jos käsi menee kohtuun ilman, että tunnet reunusta, kohdunkaula on auki.
6. Kohtukierre, tunnet sen kohdun kiertyvistä juonteista ja ahtaasta kohdunkaulan reiästä.

Kuva 3. Yläetutila normaalitarjonta

Kuva 4. Ylätakatila normaalitarjonta

Normaalit syntymäasennot

Sikiön asentoa kuvaavat nimitykset:

Tila: sikiön ja emän pituusakselin suhde toisiinsa. Sikiö voi olla pitkittäis- tai poikittaistilassa. Poikittaistilassa sikiö on 90 asteen kulmassa emän pituusakseliin nähden.

Etutilassa sikiön pää on emän synnytysteitä kohti.

Takatilassa sikiön takaruumis on kohti synnytysteitä.

Asento: sikiön selkärangan sijainnin vertaaminen emän selkärankaan.

Yläasennossa sikiön ja emän selkärangat ovat vastakkain.

Ala-asennossa sikiön selkäranka on vasten emän vatsaa.

Kylkiasennossa sikiön selkäranka osoittaa emän kylkeä.

Tarjonta: kertoo, mikä ruumiin osa edellä sikiö on tulossa synnytyskanavaan.

Normaalitarjonnassa vasikan etujalat ovat ojentuneet eteen suoraksi ja pää on niiden välissä etusääriluiden ja etupolven kohdalla. Takatilan normaalitarjonnassa takajalat ovat ojentuneet suoriksi kohti synnytysteitä.

Miten tunnistat erilaisia asentoja?

Vasikan sorkanpohjat alaspäin:

Yläetutila, mikäli tunnet etujalat. Etujaloissa vuohinen ja etupolvi taipuvat samaan suuntaan.

Alatakatila eli vasikka selällään takaperin, mikäli tunnet takajalat. Kintereet vain takajaloissa. Takajalassa vuohinen ja kinnernivel taipuvat eri suuntiin.

Vasikan sorkanpohjat ylöspäin:

Ylätakatila, mikäli tunnet kintereen

Etualatila eli etuperin selällään, mikäli tunnet etujalat

Kuinka tunnistat asennot, milloin tarvitaan apua?

1. Vasikka on jossakin muussa asennossa kuin yläetutilassa normaalitarjonnassa tai ylätakatilassa normaalitarjonnassa
2. Vasikka voi syntyä vain yläetutilassa tai ylätakatilassa

Kuva 5. Pää alhaalla tarjontavirhe

Kuva 6. Pää sivulla tarjontavirhe

Pään tarjontavirheet

Pään normaalitarjonnassa pää on etujalkojen päällä ja turpa ylettyy vuohisten tasolle.

Mikäli tunnet etujalat synnytyskanavassa, mutta et tunne päätä kyseessä on pään tarjontavirhe. Pää on taipunut sivulle, alas tai ylös.

Kuolleen vasikan pää kääntyy herkästi virhetarjontaan.

Pään oikaisu:

1. Kiinnitä narut vuohisten taakse, jotta vasikka löytyy myöhemmin helpommin
2. Työnnä vasikka raajoineen takaisin kohtuun, jotta saat enemmän tilaa kääntämiselle
3. Tunnustele jalkoja pitkin vasikkaa ja etsi kaula tai pää
4. Työnnä käsi kaulaa pitkin vasikan turpaan ja ota kiinni. Käännä pää kohti synnytysteitä ja aloita vetäminen
5. Tarvittaessa käytä narua apuna pään oikaisemisessa. Pujota narulenkki päähän päätset tyylin tapaan. Oikaise pää normaalitarjontaan. Varo pään kiertymistä.

SAVONIA

Kuva 7. Etupolvitarjonta

Kuva 8. Olkatarjonta

Jalkojen tarjontavirheitä

Etupolvitarjonta

Etupolvi on häpyluun reunan takana koukussa. Molemmat jalat tai toinen ei ole oiennut normaalitarjontaan.

Kyseessä on jalan tarjontavirhe, mikäli tunnet pään synnytyskanavassa, mutta et jalkaa tai jalkoja.

Etupolvien oikaisu:

1. Työnnä vasikka syvemmälle kohtuun
2. Työnnä etupolvea selänsuuntaisesti ylöspäin ja vie käsi etukoipea pitkin vuohiseen ja sorkkaan
3. Suojaa kädellä sorkka, ettei sorkka viillä kohdun seinämää
4. Oikaise jalka sorkasta vetämällä kohti synnytysteitä

Kyynärnivelen taipuminen

Vasikan turpa ja sorkat tuntuvat samalla tasolla.

Kyynärnivelen koukussa olemisen takia olkaluu jää pystyasentoon ja sen alapää kohtaa häpyluuhun.

Oikaisu:

1. Jos vasikka on osittain jo synnytyskanavassa, työnnä vasikka takaisin kohtuun
2. Suojaa kädellä sorkka, ettei sorkka viillä kohdun seinämää
3. Oikaise jalka sorkasta vetämällä kohti synnytysteitä

Olkatarjonta

Synnytyskanavassa tunnetaan pää ilman eturaajoja.

Jalka on taipunut vasikan ruumiin alle suoraksi.

Jalan oikaisu:

1. Jos vasikan osia on synnytyskanavassa, työnnä vasikka kohtuun, jotta oikaisemiselle on enemmän tilaa
2. Laita synnytysnarun lenkki kyynärtaipeen ympärille
3. Kun naru on paikallaan, vedä jalka etupolvitarjontaan
4. Etene etupolvitarjonnan oikaisun mukaisesti

Kuva 9. Alaetutila

Kuva 10. Alatakatila

Ala-asennon oikaisu

Ala-asento

Vasikka on selällään eli sen selkäranka on vasten emän vatsaa.

Vasikka ei voi syntyä ala-asennossa, joten se on käännettävä aina yläasentoon.

Alaetutilan oikaisu:

1. Jos vasikka on synnytyskanavassa, työnnä se kohtuun, jotta saat tilaa kääntämiselle
2. Työnnä käsi syvälle kohtuun vasikan alle
3. Ota kiinni selkärangasta läheltä lapoja
4. Nosta vasikkaa ylöspäin. Se voi kääntyä, ellei kohtu ole kuiva tai supistunut ahtaaksi

Alatakatilan oikaisu:

1. Jos vasikka on synnytyskanavassa, työnnä se kohtuun, jotta tilaa kääntämiselle on
2. Ota kiinni sorkista
3. Väännä sorkat ristiin hieman vasikkaa kääntäen, jolloin vasikka kääntyy
4. Vaihtoehtoisesti käännä vasikka raajoja kiertämällä

Vasikkaa voi vetää:

1. Kohdunkaula on kokonaan auki
2. Kalvot ovat rikki
3. Vasikka on yläetutilassa tai ylätakatilassa normaalitarjonnassa
4. Vedetään yhtä vasikkaa

Vasikkaa ei voi vetää:

1. Kohdun suu ei ole täysin auki
2. Vasikka on virheasennossa tai virheellisessä tarjonnassa
3. Olet epävarma taidoistasi tai onnistumisesta
4. Kahden tai kolmen ihmisen vedosta huolimatta vasikka ei liiku

Oikaisukeino

Elävän vasikan omatoiminen kääntyminen normaaliasentoon.

1. Paina ja purista sormilla vasikan silmää varovasti. Kipurefleksin seurauksena syntyy liikahdus ja vasikka voi kääntyä ylätilaan
2. Mikäli vasikka on kuollut, käännetään vasikka käsin

SAVONIA

Kuva 11. Kinnertarjonta

Kuva 12. Häntätarjonta

Häntä- ja kinnertarjonta

Kinnertarjonta

Takajalat eivät ole suoristuneet suoraksi.

Mikäli tunnet kintereet ja hännän, kyseessä on kinnertarjonta.

Oikaisu:

1. Työnnä vasikkaa syvemmälle kohtuun.
2. Työnnä toisella kädellä kinnertä eteen ja sivullepäin. Samaan aikaan käännä toisella kädellä jalka synnytysteihin lantion reunan yli
3. Narun käyttö apuna. Pujota lenkki käännettävän raajan vuohisen yläpuolelle
4. Vedä naru jalkojen välistä takakautta ulos
5. Työnnä kinnerniveltä kallonsuuntaisesti eteenpäin ja vedä narusta niin sorkka nousee lantion suulle

Kuinka tunnistat tilanteen, jossa tarvitaan poikima-apua?

1. Vasikkaa ei näy vesipään puhkeamisesta 2-4 tuntiin
2. Emällä on supistuksia ilman tulosta
3. Supistukset loppuvat
4. Poikiminen ei etene

Häntätarjonta

Häntätarjonnassa sikiön takajalat ovat kallonsuuntaisesti lonkkanivelistä lähtien vasikan alla.

Tunnet häntätarjonnassa tuntemalla hännän ja vasikan takaosan, mutta et tunne kintereitä.

Esiintyy kaksoispoikimissa, koska vasikoilla ei ole tilaa suoristumiselle normaaliin asentoon.

Oikaisu:

1. Nosta vasikan raajat kinnertarjontaan
2. Oikaise samalla tavalla kuin kinnertarjonta
3. Mikäli oikaisu ei onnistu, on hyvä soittaa eläinlääkäri, joka voi yrittää avustaa tai tehdä keisarinleikkauksen

Milloin eläinlääkäri?

1. Vetäminen ei auta
2. Virheasennon oikaiseminen ei onnistu 15 minuuttiin
3. Kohtukierre
4. Kohdunkaula on puutteellisesti auki tai se on lähtenyt jo sulkeutumaan

Miksi soittaa eläinlääkäri ajoissa?

1. Virkeän emän ja siten vasikan selviämisenusteeet säilyvät parempana kuin väsyneen
2. Kohdunkaula alkaa sulkeutumaan 6 h kuluttua vesipään puhkeamisesta
3. Eläinlääkärin saapumien voi kestää